

Türkiye Cümhuriyeti ile Macaristan Kırallığı arasında münakid ikamet mukavelenamesinin tasdikına mütedair kanun

(Resmî Ceride ile neşir ve ilân : 18/VI/1927 - Sayı : 610)

No.

1073

BİRİNCİ MADDE — Türkiye Cümhuriyeti ile Macaristan Kırallığı arasında 1926 senesi kânunuevvelinin yirminci günü Ankarada akid ve imza olunan ikamet mukavelenamesi kabul ve tasdik olunmuştur.

İKİNCİ MADDE — İşbu kanun neşri tarihinden itibaren meridir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — İşbu mukavelenin icrayi ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

28 mayıs 1927

TÜRKİYE İLE MACARİSTAN ARASINDA MÜNAKİD İKAMET MUKAVELENAMESİ

Bir taraftan,

Türkiye

Diğer taraftan,

Macaristan

Türkiyedeki Macar tebaasının ve Macaristandaki Türk tebaasının ikamet şartlarını tesbit arzusu ile mütehassıs olarak bir ikamet mukavelenamesi akdine karar vermişler ve murahhasları olmak üzere

Türkiye Reisi Cümhuru Hazretleri,

Büyük Millet Meclisinde Gaziantep mebusu ve Ticaret vekili sabıkı Ali Cenani Bey ile Hariciye vekâleti müsteşarı Ali Şevki Beyi ve

Macaristan Kırallığı Naib Hükûmeti Hazretleri,

Macaristanın Türkiyedeki fevkalâde murahhas orta elçisi Müsyü (Lâdislâs Tahrı Dutahvar Ertarkoe) yi tayin etmişlerdir.

Müşarileyhim usulüne muvafık ve müteber görülen salâhiyetnamelerini yekdiğerine badettebliğ ahkâmı âtiyeyi kararlaştırmışlardır:

Madde — 1

Tarafeyni Âkideynden her birinin tebaası Tarafı diğer memleketinde meri kavanin ve nizamata ve mukarrerata riayet etmek şartile işbu Taraf arazisine gidib gelmek, meks ve ikamet etmek ve orada yerleşmek hususunda serbestii tamme malik olacaklardır.

Şurası mukarrerdir ki muhaceret meselesi işbu mukavelename ahkâmının mevzuunu teşkil etmediği cihetle ahkâmı mezkûre Tarafeyni Âkideyndenher birinin memleketine muhacereti serbestce müsaade veya men hususunda haiz olduğu hakkına hâlel getiremez.

Madde — 2

Tarafeyni Âkideyn gerek bir hükümü kanunî neticesinde, gerek zabıtaı ahlâkiye, zabıtaı sülhiye yahud teseül hakkındaki kavanin ve nizamata tevfiikan ve gerek Devletin dahilî ve haricî emniyetine müteallik esbattan dolayı Tarafı diğer tebaasına tedabiri ferdiye ile memlekette yerleşmeğe ve meks ve ikamet etmeğe mümanaat eylemek ve bu sebeblerden dolayı memleketten tard ve ihraç etmek hakkını muhafaza ederler.

Tarafı diğer, tard ve ihraç olunanlar ile ailelerini, tabiiyetleri salâhiyettar şebbender tarafından tasdik edilmiş ise, yeniden her zaman kabul etmeği taahhüd eyler.

Tard ve ihraç olunan eşhasın hudud veya irkâb limanına kadar mahallî tard ve ihraç eden Devlete aid olacaktır.

Madde — 3

Tarafeyni Âkıdeynden her birinin tebaası diğerinin ülkesinde mevzuatı kanuniyeyi müteallikası ile muayyen olan keyfiyetler müstesna olmak üzere, her nevi emvali menkule ve gayrimenkuleyi memleketin kavanin ve nizamına tevfiikan en ziyade mazharı müsaade millet tebaasına aid aynı şerait dairesinde ihraz, tasarruf ve ferağ etmek hakkını haiz olacaklardır.

Tebaaî mezkûre aynı şerait dairesinde bey ve şıra, hibe, devir ve ferağ, akdi nikâh, vasiyet, veraset tarikile veya diğer her suretle emvali mezkûreyi tasarruf edebileceklerdir.

Tebaaî mezkûre balâdaki hususatın hiç birinde, her ne nam tahtında olursa olsun, tebaî mahalliye için vaz edilmiş veya edilecek olandan başka veya daha yüksek mükellefiyata, rüsuma ve vergilere tâbi tutulmayacaklardır.

Madde — 4

Tarafeyni Âkıdeynden her birinin tebaası müteakabiliyet şartile diğerinin ülkesinde kavanin ve nizamı memlekete tevfiikan gerek kanun ve nizam gerek taamül ile tebaai mahalliyyeye münhasır olanlardan mâada her nevi sanat ve ticareti icra ve her hangi bir hırfet ve mesleğe sülûk etmek hakkını haiz olacaklardır.

Madde — 5

Tarafeyni Âkıdeynden her birinin tebaası, diğerinin ülkesinde meks ve ikamet ve yerleşmek için ve kezalik işbu ülkede her nevi ticaret ve sanat ve hırfet icra veya mesleğe sülûk için her ne mahiyette olursa olsun tebaai mahalliyyeden istifa olunanlardan başka veya daha yüksek hiç bir vergi, resim veya mükellefiyete tâbi olmayacaklardır.

Tarafeyni Âkıdeynden herbirinin tebaası diğer Taraf ülkesinde şahısları, emvali, hukuku, menafii ve emvali mezkûrenin ihrazı, tasarrufu ve intifarı kezalik bunların devren ferağ, intikal yahud tevârüsü hususunda, tebaai mahalliyyeye tarh edilebilecek olandan başka veya daha yüksek bilvasıta veya bilâvasıta hiç bir vergiye, resme veya mükellefiyete tâbi tutulmayacaklardır.

Madde — 6

Tarafeyni Âkıdeynden her birinin tebaası diğerinin ülkesinde ister kuvayi berriye ve bahriye ve havaiyede, ister diğer teşkilâtı askeriyede olsun bileümle hizmeti mecburiyeyi askeriyeden veya anların yerine kaim olan bilûmum mükellefiyat ve mecburiyetlerden müstesna tutulacaklardır.

Madde — 7

Menfaatı âmmeye müstenid olduğu kanunen mütehakkak bir sebep bulunmadıkça ve tazminatı muhikkası evvelce verilmedikçe Tarafeyni Âkıdeynin birinin tebaasının Tarafı diğer ülkesindeki emvali istimlâk edilemeyecek ve evvelce ilân edilmedikçe hiç bir istimlâk muamelesi vukubulamıyacaktır.

Madde — 8

Merkezi idareleri Tarafeyni Âkıdeynden birinin arazisinde bulunub o memleketin kanunları mucibince teşekkül etmiş olan anonim şirketlerle, smâî, malî, sigorta, nakliyat, muvasalât şirketleri dahil olmak üzere sair ticarî şirketler diğer Tarafın ülkesinde meşru tanınacaklar ve gerek ikamei dava gerek defi dava için mehakime müracaat edebileceklerdir.

Mevzubahs şirketlerin diğer Tarafı Âkid ülkesinde sanat veya ticaretlerini icra eylemeleri hususunun kabulü işbu memleketin meri bulunan veya meri olacak olan kavanin ahkâmına tebaiyetlerine vabestedir.

Balâdaki ikinci fıkra mucibince müesses olan salifûlbeyan şirketler Tarafı diğer ülkesinde muamelâtı tüccariye ve sanaiyelerini icra edebilmek için millî şirketlerden istifa olunanlardan ne başka ve nede daha yüksek vergiler, rüsum ve mükellefiyat tediyeye etmiyeceklerdir.

İşbu şirketler müteakabiliyet şartile ve kavanini memlekete tebaiyet ederek her nevi emvali menkuleyi ve kezalik şirketin işlemesine muktazi emvali gayrimenkuleyi ihraz edebileceklerdir. Bu takdirde emvali gayrimenkule ihrazı keyfiyeti şirketin gayei teşekkülü olmamak mukarrerdir.

Madde — 9

Tarafeyni Âkideynden her birinin tebaası Tarafı diğer ülkesinde şahıs ve mallarının himayei kanuniye ve adliyesine müteallik olan kâffe hususatta tebaai mahalliyeye edilen aynı muameleden istifade edeceklerdir. Binaenaleyh tebaai mahalliyeinin tâbi olduğu aynı şerait dairesinde mehakime kemali suhulet ve hürriyetle müracaat ve ikamei dava ve defi dava edebileceklerdir. Masarifi muhakemeyi müemmen kefalet akçesine ve meccani muzaheretü adliyeye müteallik ahkâm bu mesailin Tarafeyn arasında akdedilecek bir mukaveleyi mahsusla ile tanzimine kadar mahallî mevzuatı kanuniye dairesinde icra edilecektir.

Madde — 10

Ahkâmı şahsiyeye yani evlenme, iştiraki emvalizevceyn, talâk, tefriki ebdan, cihaz übüvvet, bü-nüvvet, tebenni, ehliyeti şahsiye, rüşd, vesayet, kayumluk, haciz, emvali menkule hususunda vasiyet veya veraset veya taksim ve tasfiye ve alelûmum hukuku aile mesailini lieclittanzim Tarafeyni Âkideyn bir mukavelenamei mahsus akdini taahhüd ederler.

İşbu hüküm hukuku beynelmilel ahkâmına nazaran şehbenderlerin nüfus vukuatına müteallik mevadda haiz oldukları vazaihi mahsusaya hâlel geti mez.

Madde — 11

Şurası mukarrerdirki Tarafeyni Âkideynden hiç biri diğer Taraf Âkidin tebaasına kendisince bahşedilmiş olandan başka veya daha vâsi hukuku kendi tebaası lehinde taleb ve iddia etmek hususunda işbu mukavelenamenin üçüncü maddesinde münderiç en ziyade mazharı müsaade millet kaydinden mütevellid menfaati ileri süremiyecektir.

Madde — 12

İşbu mukavelename tasdiknamelerin teatisi tarihinden bir ay sonra dahili meriyet olacak ve beş sene müddetle muteber tutulacaktır.

Şayed mukavelename Tarafeyni Âkideynden biri tarafından ânifüzzikir beş senelik müddetin inkizasından lâakal bir sene evvel fesh olunmaz ise fesih olunnuncaya kadar mevkii meriyette kalacak ve işbu fesih ancak bir senelik bir mühletin hitamından sonra hükmünü icra edecektir.

İşbu mukavelename tasdik olunacak ve tasdiknameler süratı mümkününe ile Budapeştede teati edilecektir. Tasdikanılmekal Tarafeyn murahhasları işbu mukavelenameyi imza ve mühürleriyle tahtim etmişlerdir.

İki nüsha olarak Ankarada tanzim edilmiştir.

<i>Cümhuriyet Riyasetine tebliği</i>	:	29 - V - 1927 tarih ve 1/1117 No. lu tezkere ile
<i>Berayı neşir ve îlân kanununun Başvekâlete tebliğ edildiğini müşir Cümhuriyet Riyasetinden mevrud tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	4 - VI - 1927 ve 4/237
<i>Müzakeratı ihtiva eden zabıt ceridelerinin cild ve sayfası</i>	:	Cild Sayfa
	:	30 196
	:	32 113,278,289,315:317,323,360,379:381

İşbu kanunun alâkadar olduğu diğer kanunların numaraları :